

Maktkamp, frågor och svar

Bok: Levande historia 9, sid.: 297

1. Vad krävdes för att ha rösträtt till riksdagen före år 1909?

Om du var man rik eller industriägare så fick du rösta på riksdagsledamöter fast det fanns krav på dom som fick göra det. Om du var kvinna, inte tjänade över en viss tröskel per år så var du inte välkommen. Bönder, lantarbetare och minoriteter hade svårt att ta inflytande i lagar och stöd som kunde nyttja dom.

2. Vad är

a) ransonering?

Staten såg till att varor kunde köpas för lågt pris med kravet att varje person var begränsad till ett visst antal varor så att det skulle räcka.

b) svarta börsen?

Eftersom varor kontrollerades av staten och krävde ett lågt pris så började vissa tillverkare sälja sina ransonerade varor på svarta börsen för mycket högre priser i större mängder vilket ledde till stora brister. Dom rika kunde köpa hur mycket mat, kol, kläder eller bensin som helst för att undvika ransoneringsbegränsningen.

3. Vad innebär lika rösträtt?

Att vem som helst, oavsett kön, hudfärg, ekonomi och så vidare får rösta och delta i den demokratiska processen.

4. Hur förändrades kvinnornas rättigheter 1921?

Riksdagen godkände ändringen att inviga rösträtt för kvinnor, ett beslut dom kämpat för i flera år. Kampen var främst lett av Anna Whitlock, Signe Bergman, Gertrud Adelborg och Elin Wägner genom att dom deltog i demonstrationer, skrev artiklar och böcker. Denna kamp var inte så väl stöttad; män, under denna tid var tveksamma så kvinnorna behövde stort arbeta på egen hand för att möjliggöra det.

1. Ge några orsaker till att både grupper inom högern och vänstern var tveksamma till kvinnlig rösträtt?

Dom på högern trodde delvis att kvinnorna skulle börja rösta emot förändringar medan vänstern hade inte så stort intresse att ta tag i det. Det var ett främmande beslut för dom att kämpa för, dom hade en slags "tunnelvision" där dom inte såg att det satte ett prejudikat för diskriminering.

2. Varför kan man inte säga att det rådde demokrati i Sverige före 1921?

Före 1921 och långt tillbaka så var det endast rika män som kunde rösta på vissa riksdagsledamöter, dom röstade oftast för ledamöter som skulle nyttja deras bransch utan stor tanke för samhället.

År 1901 infördes rösträtt för män, endast. Det var inte tills 1921 som kvinnor också fick rösträtt. Innan dess exkluderades ungefär hälften av Sveriges vuxna medborgare på vantro.